

Welkom in Gent!

EEN VAKOVERSCHRIJDEND PROJECT IN 4TSO

“Mevrouw, Nederlands zonder elektriciteit, dat is eigenlijk echt saai.”
“Met wie gaan we deze week vergaderen, mevrouw?”
“Ik zal anders die presentatie wel doen.”
Nee, ik hoef geen uitgeschreven tekst. Ik kan dat wel alleen.”

Het zijn slechts een aantal van de reacties van de leerlingen van het vierde jaar elektrotechnieken die ik kreeg na een vakoverschrijdend project, samen met mijn collega elektriciteit. Dit artikel brengt verslag uit van dit project en geeft een aantal suggesties om vakoverschrijdend aan de slag te gaan in de les Nederlands. **Heleen Rijckaert**

Over de auteur

HELEEN RIJCKAERT

is leerkracht Nederlands en taalcoach aan het HTI Sint-Antonius in Gent.

In 2016 werd onze school gecontacteerd door Amsab, het instituut voor sociale geschiedenis. Ze ontwikkelden op dat moment een tentoonstelling over Belgen die naar Engeland vluchtten tijdens de Eerste Wereldoorlog. Onze school kreeg de vraag of we wilden samenwerken rond het thema ‘vluchten’. Na een brainstorm kregen we het idee om een informatiepunt voor nieuwkomers in de stad Gent te ontwikkelen. Bij het informatiepunt maakten we een kaart met de favoriete plekken van de jongeren in de stad. We zagen al snel de mogelijkheden voor een samenwerking tussen de vakken Nederlands en elektriciteit. Tijdens de lessen elektriciteit maakten de leerlingen een lichtplan, kozen ze materiaal, vroegen ze offertes op en installeerden ze de elektriciteit in het infopunt. Dat infopunt werd in elkaar gelast en gemonteerd door de mechanica-afdeling van onze school.

Tijdens de lessen Nederlands werd de historische en maatschappelijke achtergrond rond vluchten uitgediept en communiceerden de leerlingen met externe partners en met elkaar. Het werd een erg mooi traject met als hoogtepunt de officiële opening van het project op het Woodrow Wilsonplein in Gent, in aanwezigheid van alle OKAN-klassen van de stad.

In de loop van het project zagen we onze leerlingen zelfredzaam en zelfzekerder worden. Ze wisten duidelijk dat ze een schakel waren in het grotere geheel en volbrachten hun rol met verve: van ingenieur en installateur tot communicatieverantwoordelijke. Tegen het einde van het project wisten ze duidelijk: hier ben ik goed in. Dit is mijn ding. Als leerkracht sta je hen bij, stuur je hen in de juiste richting en coach je hen om de opdracht tot een goed einde te brengen. Maar meestal sta je aan de zijlijn te kijken, verwonderd door hun daadkracht en

doorzettingsvermogen. Voor mij is het duidelijk: ik kan niet meer weg uit die authentieke, realistische context waarin leerlingen echt hun kennis, vaardigheden en attitudes over taal ontwikkelen.

De leerplannen Nederlands lenen zich uitstekend tot inbedding in een ander vak of in een bredere context. Concreet kozen we ervoor om de helft van het vak Nederlands te integreren in het vak elektriciteit, om zo aan het project te werken. Tijdens die uren werd vooral aan de vaardigheden gewerkt. De andere helft van de lessen Nederlands bleef hetzelfde.

De leerlingen kwamen in contact met mensen van de integratiedienst van de stad, spraken met jonge vluchtelingen en vergaderden met de Jeugddienst van de stad Gent. Op die manier trainden ze hun luister- en gespreksvaardigheid. Bovendien telefoneerden ze regelmatig met de externe partners. Dat liet een grote indruk op hen na: geen betere

authentieke taalsituatie dan een 'echt' telefoongesprek voeren. Verder lazen ze zich in en zochten ze informatie over het thema vluchten vroeger en nu. Ze trainden ook hun schrijfvaardigheid: zo stelden ze zakelijke e-mails op die ze naar elkaar, de leerkrachten en de externe partners stuurden. Ze ontwierpen ook een affiche en een uitnodiging voor de officiële opening. Als hoogtepunt organiseerden ze zelfs een persconferentie. Tijdens al deze opdrachten traden ze voortdurend in overleg met elkaar.

Dit project was een echte uitdaging. We legden de lat erg hoog en dat ging gepaard met behoorlijk wat stress. Maar de voldoening aan het eind was enorm groot. Dit project leerde ons ook dat vakoverschrijdend werken niet altijd zo groots moet worden gezien. Zelf zin om een vakoverschrijdend project op te zetten? Dan vind je op de volgende pagina een kader dat enige richting kan bieden. Zeker uitproberen!

Acht tips om zelf een vakoverschrijdend project op te zetten

1. Kies een inhoudelijk uitdagend thema

Kies een thema dat voor alle vakken inhoudelijk interessant is. Op basis van het thema kunnen de onderzoeksvaardigheid en de leesvaardigheid geoefend worden. Het thema vluchten is bijvoorbeeld zowel historisch als maatschappelijk relevant en kan ook ingebed worden in de lessen godsdienst/levensbeschouwing en geschiedenis.

2. Ga op zoek naar een opdrachtgever

Een project voelt vaak uitdagender als de opdracht gegeven wordt door een externe persoon. Dat kan echter bijvoorbeeld ook de directeur van de school zijn. De leerlingen stellen het project regelmatig voor aan de opdrachtgever en krijgen feedback.

3. Leg je leerplandoelen samen

Ga in de leerplannen kijken van alle vakken die aan het project meewerken, en selecteer de leerplandoelen waaraan in het project kan worden gewerkt. Het project wordt uiteraard geëvalueerd op basis van de leerplan-

doelen. Daarbij kan je zowel naar het product als naar het proces kijken. De vaardigheden binnen het vak Nederlands bieden heel veel mogelijkheden. Bovendien kan je taal binnen erg veel verschillende opdrachten integreren – denk maar aan de principes van taalgericht vakonderwijs (context, interactie en taalsteun).

4. Brainstorm

Neem voldoende tijd voor de brainstormfase. Het is ongelooflijk hoeveel ideeën leerlingen hebben en waarop ze allemaal kunnen komen als je hen 'out of the box' laat denken. Laat hen de ideeën ook voorstellen en hak samen met hen de knopen door.

5. Werk coöperatief

Laat de leerlingen in interactie treden met elkaar. Elke leerling heeft zijn eigen taak, maar voorzie regelmatig overlegmomenten. De leerlingen plannen zelf op voorhand hoeveel tijd ze voor een deelopdracht nodig hebben. Als leerkracht houd je de tijd mee in de gaten en help je hen om opnieuw plannen indien nodig.

6. Laat leerlingen hun talenten ontdekken

Wanneer leerlingen zelf hun taken mogen kiezen, help je hen om hun talenten te ontdekken. Als ze zich goed voelen in hun rol, zie je hen groeien en zelfzekerder worden. Dat geeft meteen een boost aan het hele project!

7. Evalueer het product en het proces

Je evalueert zoals in andere lessen de leerplandoelen die je vooropstelde. Vergeet echter niet om ook het proces te evalueren. Dat kan via rubrics en tal van zelf- en peerevaluatiemethodieken.

8. Organiseer een toonmoment

Stel het project voor aan andere leerlingen en leerkrachten van de school of nodig, afhankelijk van het thema, externen uit. Dat zorgt voor een mooi sluitstuk van het project en het geeft de leerlingen de kans om trots te zijn op hun project.

